N°. 302. 1838

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 20 December.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den December.

Heden zijn de beide wetgevende kamers door den koning op de gebruikelijke wijze geopend geworden. Ten één ure verliet de koning, van de hertogen van *Orleans* en *Aumale* vergezeld, de Tuileriën. Bij zijne intrede in de zaal werd Z. M. door het algemeen gejuich der leden ontvangen. Na de leden gegroet te hebben, dekte zich de koning en hield de volgende aanspraak:

Mijne heeren de Pairs, en mijne heeren de Afgevaardigden!

» Sedert uwe jongste zitting is de voorspoed van Frankrijk steeds toegenomen; de rust die het geniet is steeds meer bevestigd.

» Het is aangenaam voor mijn hart, mij te midden van Ul. bevindende, dat ik uwe medewerking niet heb in te roepen, dan slechts om een' algemeenen reeds zoo gunstigen staat nog te verbeteren.

» Mijne betrekkingen met de buitenlandsche mogendheden zijn altijd even voldoende: Frankrijk bekleedt den rang, dien hetzelve toekomt in de achting zijner bondgenooten en in die der geheele wereld.

» De conferentiën zijn te Londen hervat geworden over de zaken van Belgie en Holland. Ik twijfel niet, of zij zullen een' nabijzijnden en vredelievenden uitslag hebben, waarbij aan de onafhankelijkheid van Belgie en aan de rust van Europa een nieuwen waarborg wordt gegeven.

» In Italie hebben de oostenrijksche troepen, ten gevolge van de met den H. Stoel geslotene overeenkomst, de Romeinsche Staten verlaten; onze troepen hebben Ancona ontruimd; de militaire bezetting in de staten, bij welker onafhankelijkheid Frankrijk in eene groote mate belang heeft, heeft opgehouden.

» Spanje is nog altijd ten prooi aan dezelfde inwendige verscheuring, aan dezelfde rampspoeden; wij blijven met onze bondgenooten af de bepalingen van het traktaat van het viervoudig verbond vervullen, en het gouvernement der koningin-regentes heeft voortdurend van ons, niet alleen de hulp blijven ontvangen, tot welke wij door de traktaten verpligt zijn, maar ook als den steun, welken Frankrijks belang hetzelve veroorloven haar te geven.

» Ik hoop dat onze geschillen met Mexiko en de Argentijnsche republiek hun einde nabij zijn; nieuwe versterkingen, die onlangs onze havens verlaten hebben, zijn op dit oogenblik voor Vera Cruz en zullen van het Mexikaansch gouvernement het regt en de bescherming, die onze handel sedert zoo lang eischt, verkrijgen.

» In Afrika, Mijne heeren, vinden onze volhardende opofferingen hare belooning. Het verslag, dat u daarvan zal onder de oogen gebragt worden, zal u het bewijs geven, dat uw vertrouwen in de inzigten van mijn gouvernement niet te leur gesteld is geworden. De vrede heeft dit jaar onafgebroken geheerscht; onze gesteldheid bevestigt zich en verbetert dagelijks. Met beleid en voorzigtigheid bestuurde operatiën hebben in de provinciën Constantine en Algiers aan onze etablissementen meerdere uitbreiding van grondgebied gegeven, welke voor derzelver veiligheid of voorspoed onontbeerlijk waren. Overal eerbiedigen de inboorlingen Frankrijks gezag en gehoorzamen, zonder tegenstreven, aan een geregeld en billijk bestuur. De oprigting van het bisdom van Algiers is een nieuwe waarborg voor de vastheid onzer bezitting.

» De staat onzer finantiën neemt steeds in voorspoed toe. De aanhoudende en bestendige vermeerdering van de openbare inkomsten getuigt van de gelukkige ontwikkeling van den nationalen rijkdom en van het welzijn, dat alle klassen der bevolking genieten. Eenige belangen, het is waar, lijden en vorderen al de aandacht van mijn gouvernement: terstond bij den aanvang uwer werkzaamheden zullen u bepalingen betrekkelijk den toestand onzer koloniën en voor de behoeften onzer zeevaart aangeboden worden.

» Gij zult u ook bezig hebben te houden met verschillende ontwerpen van wet, strekkende om te voldoen aan den wensch van het charter, ter voltooijing van onze algemeene wetgeving, en om verbeteringen, in de verschillende takken van openbaar beheer, in te voeren.

» Mijne heeren, mijn hart is nog geroerd, wegens de blijken die ik van geheel Frankrijk ontving, bij eene gebeurtenis, die alle mijne wenschen vervulde. De geboorte van den graaf van Parijs was de grootste vertroosting, die de Hemel mij kon verleenen.

» Mijn kleinzoon zal opgevoed worden, zooals zijn vader werd; met hem eerbied voor onze instellingen in te boezemen en met toewijding aan Frankrijk, waarin mijne geheele familie niet op zal houden, hem het voorbeeld te geven. Ik heb verlangd, dat eene plegtige omstandigheid u allen om zijne wieg vereenigde, en dat, te midden van u, de godsdienst dit kind zegende, dat geheel aan het vaderland behoort.

» Mijne heeren, de bloeijende staat van ons land, waarover ik mij met u verheug, moet dank geweten worden aan de standvastige medewerking, welke de kamers mij sedert acht jaren hebben verleend, en aan de volkomene overeenstemming der groote staatsmagten. Vergeten wij niet, dat daarin onze sterkte gelegen is. Moge die eendragt dagelijks volkomener en onverbreekbaarder worden; moge de werking onzer vrije en tevens geregelde instellingen aan de wereld toonen, dat de constitutionele monarchie bij de weldaden der vrijheid, de vastheid kan vereenigen, die de kracht der staten uitmaakt."

Een nieuw gejuich werd na het uitspreken der redevoering aangeheven. De grootzegelbewaarder *Barthe* verklaarde daarop, uit naam des konings, dat de zitting der kamers geopend was, waarna de nieuwe leden den eed aflegden. Bij het vertrek en op den weg van en naar de Tuillerien, werd de koning met levendig gejuich begroet.

— De hertog van *Nemours* is eergisteren avond naar Pisa vertrokken.

— Een der bladen, *le Nouvelliste*, vermeldde gisteren avond als stellig het overlijden van de prinses *Maria*; *la Presse* spreekt zulks heden echter tegen. Het was zelfs ten gevolge van eenige verbetering in haren toestand geweest, dat de hertog van Wurtemberg zijne echtgenoote van Genua naar Pisa had kunnen doen vervoeren.

— De *Moniteur Parisien* hield eergisteren een berigt, dat het gouvernement inlichtingen inwachtte, omtrent het gehouden gedrag der geestelijkheid van Clermond-Ferrand, bij gelegenheid van het overlijden des graven *Montlozier*, welk gedrag van eene groote onverdraagzaamheid scheen te getuigen. Het lijk van den graaf *Montlozier* is naar Randenne vervoerd.

— De bijzondere correspondentie uit Madrid vermeldt eindelijk de nieuwe zamenstelling van het ministerie, waarvan de decreten in de officiele Madridsche courant van den 10den opgenomen werden. De president van den raad en minister van buitenlandsche zaken is de tegenwoordige gezant te Lissabon *Evariste Perez de Castro*, een man, die sedert jaren in de diplomatie heeft gediend en voor bekwaam wordt gehouden. Het presidentschap van den raad wordt, tot op de komst van den heer *Castro*, door den generaal *Alaix* waargenomen; terwijl de heer *Ch. Onis* tot zoolang het interim van de buitenlandsche zaken zal waarnemen. *Alaix* blijft minister van oorlog; de heer *Pizarro* is minister van finantiën; de beide laatstgenoemden meende men, dat het voorname beleid van de zaken zouden in handen hebben. De heer *Hompanera* is minister van binnenlandsche zaken; de heer *Arrazola* van justitie, de beide laatsten zijn gedeputeerden; de heer *Chacon*, consul te Bayonne, is tot minister van marine benoemd, en de generaal *Alaix* voorloopig met zijne portefeuille belast.

In de cortes is van de bovenstaande benoemingen mededeeling gedaan; alsmede van een decreet, waarbij het besluit van de formatie van een reserve-leger van 40,000 man vernietigd wordt.

De generaal *Cordova* had aan het ministerie van oorlog eene verantwoording van zijn gedrag ingezonden, alsmede de redenen verklaard, die hem aan de koningin hadden doen verzoeken den afstand van al zijne waardigheden aan te nemen.

— Van de grenzen wordt thans nader van den 14den bevestigd, dat de kavallerie van *Maroto* door die van *Diego Leon* geslagen was. — Onder de karlistische hoofden zou veel verdeeldheid heerschen. *Munagorri* blijft zich in de gekozene stelling steeds versterken.

— Bij den aanvang der beurs heerschte er heden veel onzekerheid, daar men met ongeduld de openingsaanspraak te gemoet zag.

De koers ging eenigzins achteruit op het bekend worden van den inhoud ten kwartier over twee uren. Men hield de aanspraak voor weinig beteekenend, vooral met opzigt tot de zinsnede betrekkelijk Belgie. De aandeelen in de belgische fabrijkingen heden nog meer achteruit. De notering was heden (17 December) 4 pCt. 100,70; 3 pCt. 79,45; Nap. r, 99,30; Spanje 16¼; Rom. L. 101.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den December.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren eene zitting gehouden. Daarin is beraadslaagd over de voordragt nopens de ligting der nationale militie voor 1839.

De heer *Luyben* herinnert, dat het denkbeeld, om meer dan 1 ligtingen in dienst te houden, hem vroeger ongrondwettig had toegeschenen; en dat het getal van 1 man der 300 zielen hem te hoog was voorgekomen.

Thans is echter het tooneel veranderd. In België worden wapenkreten aangegeven, de nieuwsbladen gewagen van oorlogs-toerustingen aldaar; het is noodzakelijk dat wij, tot handhaving van de onschendbaarheid des vaderlandschen geboortegronds, maatregelen van voorzorg nemen. Het ligt niet in den geest des Nederlanders uit te bazuinen wat hij doet; in dien geest handelde *Willem de Zwijger*, die rustig volbragt, wat hem noodzakelijk toescheen, en aldus de Nederlandsche wijheid hielp grondvesten, die in de velden van Waterloo op nieuw werd gehandhaafd. Aldus zullen de Staten-Generaal zonder veel ophef de Regering schragen, zullen de ingezetenen voor het vaderland alles veil hebben, welks grenzen onze jeugdige mannen zullen bewaken tegen elken vijand, die dezelve mogt willen schenden. De spreker vindt het thans gevaarlijk tot een kleiner bedrag dan eener ligting van 1 man van de 300 zielen, over te gaan, en hecht zijn zegel volgaarne aan de onderwerpelijke wet.

De heer *van Hoorn van Burgh* treedt in eene beschouwing over den staatkundigen toestand, waarin het vaderland verkeert, mede tot aanprijzing van waakzaamheid en krachtdadige beveiliging van onze grenzen. De krijgsmagt en alle oorlogstoestel dienen derhalve in behoorlijken staat gehouden te worden, om onzen vijand, die ons schijnt te willen bedreigen, ontzag op te leggen, of des noods, te weerstaan. Elke beperking van strijdkrachten houdt de spreker in de tegenwoordige oogenblikken, voor verderfelijk. Hij zegt dat eerst later, na ophouding der spanning, bij wezenlijken vrede, en bij het terugbrengen van des vijands magt binnen behoorlijke palen, bezuinigingen zullen kunnen plaats hebben. Thans bovenal moet de Natie toonen, dat hare leus steeds is, dat *Eendragt magt maakt!*

De heer *Janius van Hemert* beschouwt de voordragt als een uitvloeisel van de omstandigheden, die zeker niet de gesteldheid uitmaken, door de Grondwet bedoeld onder die van vrede. Bij de woelziekte der Belgen, uit vroeger tijden bekend, en in onze dagen meer ontwikkeld; bij den staat van Belgie's afhankelijkheid van buitenlandschen invloed, en van binnen een speelbal van hartstogten: zou de spreker meenen onze regering te beleedigen, als hij in breede toelichtingen trad, om haar de noodige voorzigtigheid en waakzaamheid aan te bevelen. Geen ontslag van verdere ligtingen moet verleend worden, dan voor zooverre met die voorzigtigheid en waakzaamheid overeenkomstig kan geacht worden.

De heer *van Dam van Isselt* merkt op, dat, ofschoon alle leden één doel hebben, er verschil van wijze tot bereiking van hetzelve kan plaats hebben. Bij de jongste beraadslagingen over de begrootingswetten, heeft de Minister van Finantien het vaderlandsliefde genoemd, om voor dezelve te stemmen, waaruit men die liefde van de andere leden zou moeten in twijfel trekken. De redenaar gelooft het tegendeel. Hij b. v. meent grooter daad van vaderlandsliefde te hebben gegeven, met de bedoelde voordragten af te keuren. Hij gelooft althans niet, dat de verwerping daarvan een verkeerden indruk buiten 's lands zou hebben doen opvatten.

Met de tegenwoordige wet was het een ander geval. Werd die afgekeurd, dan zou men buitenslands kunnen denken, dat de kamer niet meer de gevoelens aankleefde, in het adres op de troonrede uitgedrukt, dat zij geneigd is, om de regering in alles te ondersteunen, wat de eer en het welzijn des vaderlands mogten vorderen. Hij zal niet over zaken, die hij aanneembaar oordeelt, uitweiden, maar zich verklaren, *voor* de wet.

De stemming heeft plaats; de voordragt wordt met algemeene stemmen (51) aangenomen. Na eene korte woordenwisseling, over een vraagpunt van orde, wordt de vergadering gescheiden.

De commissie tot de verzoekschriften doet verslag op een adres van een grondeigenaar uit Abcoude, betrekkelijk de schadevergoeding, die, bij onteigening ten algemeene nutte, behoort te worden verleend. De meerderheid der commissie stelt voor, aangezien er in dit stuk geen eigenlijk verzoek wordt gedaan, en hetzelve ook geene klagt behelst, hetzelve ter zijde te leggen en daaromtrent over te gaan tot de orde van den dag.

De heer *Kniphorst*, representerende de minderheid, verklaarde het voorstel der commissie niet te kunnen aannemen, om dat het verzoekschrift betrekking had tot eene klagte over eene schending van het regt van eigendom, hetwelk bij de grondwet is gewaarborgd.

De heeren *Warin*, *Cats*, *van Asch van Wijck*, *Fock*, *van Heppard* en *van der Poll* ondersteunden dit gevoelen. Zij merkten aan, dat het hier niet betrof de vraag, of de fransche wet van het jaar 1810, betrekkelijk de onteigening, al dan niet meer bestond, hetgeen de meeste leden toestemmend zouden meenen te moeten beantwoorden, maar alleen of zwarigheden, die door belanghebbenden tegen de niet doelmatige toepassing dier wet, werden ingebragt, al dan niet in aanmerking zouden werden genomen. Zij geloofden, dat het ter griffie nederleggen van het request wenschelijk en doelmatig te achten was, omdat daardoor ieder lid der kamer in de gelegenheid zou gesteld worden, indien dit noodig geacht werd, eenig voorstel te doen, tot het uit den weg ruimen der bedenkingen, die de toepassing der wet van 1810 heeft doen ontstaan.

De heer *Beelaerts* meende zich tegen het ter griffie nederleggen van het request te moeten verzetten. Daardoor zou den schijn gegeven worden, alsof de kamer het gevoelen deelde, dat de wet des jaars 1810 vervallen was. Zijns bedunkens is er nooit aan getwijfeld, dat de wet van kracht was; dezelve is dan ook altijd toegepast geworden. Zoolang dezelve niet zal zijn vervangen, zoolang behoort zij te worden gehandhaafd. Hij zou het alzoo zeer gevaarlijk achten tot het ter griffie neder leggen van het request over te gaan. De belanghebbenden zouden daardoor in een staat van onzekerheid geraken; het zou schijnen, alsof wij zonder wetgeving op dat stuk waren.

Ter stemming overgegaan zijnde, werd besloten het verzoekschrift ter griffie neder te leggen en het daarover uitgebragte rapport te doen drukken en ronddeelen.

Bij de stemming was de heer *Beelaarts* afwezig.

Vervolgens is de vergadering opgeheven tot morgen Donderdag aanstaande, 's morgens ten tien ure, om te beraadslagen over het ontwerp van wet, betrekkelijk de oorlogs-crediten voor den jare 1839.

— Ter gelegenheid van den verjaardag des keizers van Rusland, wordt er een groot diner en partij gehouden bij den russischen minister aan ons hof, waaraan verscheidene leden van het koninklijk gezin hebben deel genomen.

— De Eerste Kamer der Staten Generaal zal zich heden met de ontwerpen der begrootings-wetten voor den jare 1839 bezig houden.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 4den december 1838, no. 88, is tot commissaris van policie te Tilburg benoemd, de heer *J. L. E. Verbunt*.

— Den 10den dezer is te Maastricht, in den ouderdom van ruim 85 jaren, overleden, de hoog edel gestrenge heer J. Stoffels, gepensioneerd luitenant-generaal, in dienst van Z. M. den Koning der Nederlanden, ridder van de militaire Willemsorde 3de klasse, en der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Men leest in de Utrechtsche Courant van den 18den: « Gisteren avond, omstreeks 7 ure, had alhier, in de patent-oliefabriek van den heer *Castelijn*, het ongeluk plaats, dat de heer *van den Steen*, oud 28 jaren, die van tijd tot tijd aanvallen van zenuwtrekkingen had, voorover in een kuip met olie is gevallen en daarin is om het leven gekomen. De heelmeester *Brom* heeft te vergeefs alles aangewend, om de levensgeesten op te wekken. »

Sinds eenige dagen ziet in deze residentie het licht het eerste register op de Nederlandsche Wetboeken, namelijk op dat van koophandel, uitgegeven in hetzelfde formaat der officiele uitgave van de wetboeken. Dit register, door twee regtsgeleerden vervaardigd, is een onmisbaar werk voor alle regtsgeleerden en beoefenaren van het regt, alsmede voor alle de genen, die zich van de wetboeken wenschen te bedienen. Het register maakt dat gebruik gemakkelijk en bevordert er in alle opzigten de kennis van. Naar men verneemt zullen de registers op de verdere wetboeken, spoedig in het licht verschijnen.

— Ten gevolge van de verhoogde buitenlandsche graanprijzen, is men te 's Hage verpligt geweest de zetting van het brood nogmaals met een cent voor het tarwebrood te verhoogen. Naar luid van Art. 24 van het daarvan bestaande reglement van 19 December 1828, betrekkelijk de oprigting eener spaarkas ter voorziening in buitengewone duurte van het brood in de residentie, moet er nog eene zetting op de tarwe, doch geen meer op de roggeprijzen, om tot het standpunt te geraken, van waar af de verdere rijzing voor rekening eener kas moet komen, die door de burgerij, onder toezigt en bewaring van hare eigene commissarissen, genoegzaam gevuld is, om de ingezetenen tegen alle verdere toeneming van duurte te vrijwaren en, ondanks alle calamiteiten, de broodprijs uiterlijk op 22 centen voor het tarwe- en 15 centen voor het roggebrood te verzekeren; een geluk dat geene andere bevolking, dan die den wenk der Hooge Regering en het voorbeeld van het Haagsch bestuur gevolgd is, kan wedervaren.

In de zitting der belgische kamer van vertegenwoordigers, eergisteren gehouden, werd het budget der dotatien aangenomen, nadat vooraf eenige rapporten op andere ontwerpen waren uitgebragt.

De senaat heeft een drietal ontwerpen aangenomen; daaronder was het supplementair crediet voor oorlog. Verscheidene leden verlangden bij die gelegenheid inlichtingen omtrent de staatkundige aangelegenheden, maar de minister van buitenlandsche zaken *Detheux* bepaalde zich met ten antwoord te geven, hetgeen hij reeds in de kamer van vertegenwoordigers had gezegd, dat hij op het oogenblik geene verklaringen kan geven of mededeelingen doen. De vorige spreker (zijnde de baron *Dubois*) had van bepalingen gesproken die de conferentie aan Belgie opgelegd had. De minister onthield zich, op dat punt zich te verklaren, daar tot heden het gouvernement geene notificatie had gekregen; verder zeide de minister, dat men zich gerust moest stellen; dat Belgie noch met eene blokade noch in eenig ander opzigt bedreigd werd; de gebeurtenissen konden op handen zijn, maar hij geloofde niet, dat hij nog zoo spoedig eene mededeeling aan de kamers zou hebben te doen."

— Van de brusselsche bladen behelst *le Commerce Belge*, reeds de aanspraak van *Lodewijk Philips*. Dit blad dat bijzonder eene vredelievende schikking is toegedaan, vindt de zinsnede in gezegde aanspraak, opzigtelijk de Hollandsch-Belgische aangelegenheden, zeer geruststellend, daar zij de ophanden beëindiging der geschillen aankondigt. Ter beurze te Brussel had de aanspraak echter weinig indruk gemaakt, dewijl men daar nog geheel vervuld was met de onaangename gebeurtenis van de schorsing der betalingen van de brusselsche bank.

— Eergisteren avond is met het konvooi van Brugge wederom een 1600 tal opgeroepen miliciens, over den spoorweg te Brussel aangekomen. Zaturdag was er het 6de regiment van linie van Gent aangekomen.

Den 14den is eene batterij artillerie van Mons naar Brussel vertrokken, en het 10de regiment infanterie van daar naar Luik op marsch gegaan.

— Ter Antwerpsche beurs waren gisteren (18 *December*) genoteerd: Belg. 98; O. Met. 107; Sp. Ardoin 15½; Nap. r. 98½; Rom. L. 101¾; Cert. te Antw. 100; Wissel op Amst. en Rott. ½ pCt. v. pap.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Ter gelegenheid van den 25sten verjaardag van den slag van *Leipzig* is aldaar een gedenkpenning geslagen, welks eene zijde de borstbeelden der drie verbondene monarchen draagt, met het opschrift: *God was met hen.* Onder deze beeldtenissen ziet men zinnebeelden op de bevrijding van het fransche juk, en lager de woorden: *Ter 25jarig jubileum van den slag bij Leipzig.* Op de keerzijde prijkt het gedenkstuk dat voor den vorst VAN SCHWARZENBERG, op het slagveld, door zijne familie te zijner eer werd opgerigt; het randschrift heeft: *Ter nagedachtenis van Schwarzenberg*; op het gedenkstuk ziet men de dagteekeningen van 's vorsten geboorte en overlijden; 15 april 1771 en 15 october 1820. De prijs van dezen penning is in goud 4 louis d'or, in zilver 1 thlr. 12 gr.; in brons 16 gr. en in tin 8 gr. — Ter zelfde gelegenheid is te *Leipzig* ook een kunstig tafereel op plaat uitgegeven, waarop men eveneens het gedenkstuk van den genoemden vorst, en de beeldtenissen der verbonden monarchen ziet, waarop voorts de gedenkstukken te *Kulm* en *Leipzig* opgerigt, ja, zelfs de leeuw van *Waterloo* en andere monumenten voorkomen. — De directeur van het keizerlijk observatorium te *Weenen*, VON LITTROW, heeft in den Oostenrijkschen *Beobachter* het volgend verslag over de vallende sterren doen plaatsen: » Op den 10den november, toen men van des avonds acht tot des nachts een ure een half helderen hemel had, werden er in het uur omstreeks 9 vallende sterren waargenomen. Den 11den des avonds had men van 6 tot elf uren eene heldere lucht, en zag men twintig zulke sterren in het uur, zoodat het verschijnsel scheen toe te nemen. Den 12den November verhinderde eene bedekte lucht alle waarneming. Den 13den November helderde de lucht een half uur voor middernacht op en bleef tot des morgens onbeneveld. Gedurende deze zes uren telde men 1002 vallende sterren, waaronder verreweg het grootste deel van de eerste grootte, met een' lang aanhoudenden lichtglans en eene schaduw van zich afwerpende. Het verschijnsel nam van het begin der waarnemingen tot vier uren in den morgen, toen dit zijne grootste hoogte scheen bereikt te hebben, bestendig toe, en van dat tijdstip tot aan den morgenstond zigtbaar af. De weersgesteldheid veroorloofde in de volgende nachten geene verdere waarnemingen, zoodat de duur van het verschijnsel niet bepaald genoeg is kunnen waargenomen worden. — Ook in het begin van de maand Augustus, hetwelk eveneens voor een in dit opzigt bijzonder tijdstip van het jaar gehouden wordt, heeft men deze maal een buitengewoon groot getal vallende sterren opgemerkt, ofschoon niet zoo talrijk als in den voormelden Novembernacht. Op den 7den en 8sten Augustus telde men in het uur omstreeks 6 vallende sterren, den 9den Augustus omstreeks 15, den 10den nabij de 60, den 11den en 12den omtrent 30, op den 13den daarentegen, tot welken nacht de lucht beneveld was geweest, weder niet meer dan 10, zoodat de 10de Augustus dit jaar als de grootste hoogte van het verschijnsel kan aangemerkt worden, dewijl tot dien nacht het verschijnsel duidelijk toenam en sedert verminderde." — Van den bovengenoemden sterrekundige is dezer dagen een nieuwe *Atlas des gesternten Himmels*, in 36 platen in 4°., met bijbehoorenden tekst, uitgegeven geworden. — Bij een besluit der bondsvergadering van den 23sten November ll. heeft dezelve het regt van eigendom voor de uitgave van SCHILLER's werken in de Duitsche Staten nog voor twintig jaren aan de erfgenamen des dichters verzekerd. — De bekende Wurtembergsche overste VON KAUSLER, heeft de krijgsgeschiedenis met een nieuw werk verrijkt, namelijk: *das Leben des Prinzen Eugen von Savoyen, hauptsächlich aus dem militärischen Gesichtspunkte, nach den zuverlässigsten und neuesten Quellen*, in 2 deelen, 8°., waarvan het eerste verschenen is, met 5 kaarten en 10 slagplannen. Het werk is met aanteekeningen voorzien van den Wurtembergschen luitenant-generaal VON BISMARK.

DENEMARKEN. — Te *Kopenhagen* is men thans, bij THORWALDSENS tegenwoordigheid, met ernst bedacht, om een gebouw tot het nieuw Museum, dat naar den naam van den beeldhouwer zal genoemd worden, in te rigten; de zoogenoemde Marmerkerk, die sedert jaren onvoltooid staat, is daartoe gekozen geworden. Behalve eene som van 60,000 Thlr., voor het gezegd einde reeds bijeengebragt, heeft THORWALDSEN zelf 32,000 Thlr. bijgedragen; eene som aan hem uitgekeerd, voor het afstaan der twaalf Apostelbeelden, welke eerst voor zijn Museum bestemd waren, maar die thans in de Lieve-Vrouwe kerk te *Kopenhagen* zullen prijken.

— ENGELAND. — In eene der jongste zittingen van het meterologisch gezelschap te *Londen*, werd door den bekenden luchtreiziger GREEN eene verhandeling gelezen over de verschillende luchtstroomen van *Engeland*. Volgens de mededeeling van den heer GREEN, zou op eene zekere hoogte boven de aarde, het geheele jaar door, een noordwestelijke luchtstroom heerschen, zonder dat de rigting, aan den wind, die nabij de aarde waait, daarop eenigen invloed uitoefent. Deze bestendige luchtstroom werd op de hoogte van 3,000 tot 14,000 voeten gevonden. De ballon van den heer GREEN was met de snelheid van omstreeks 60 engelsche mijlen (18 fransche uren) voortgevoerd, terwijl in de lagere lucht de snelheid de helft minder had bedragen. De grootste snelheid, waarmede de heer GREEN de lucht had doorkliefd, had 97 engelsche mijlen (30 fransche uren) bedragen.

— FRANKRIJK. — Omtrent den verdienstelijken regtsgeleerde PROUDHON, wiens overlijden den 20sten November ll., te *Dijon*, in 82jarigen ouderdom, wij reeds vermeld hebben, wordt nader berigt, dat hij reeds in 1796 den leerstoel in de regten te Besançon vervulde en een aantal uitstekende jonge regtsgeleerden vormde, onder anderen den voormaligen grootzegel-bewaar COURVOISIER, terwijl hij zich tevens door zulk eene zeldzame belangloosheid onderscheidde, dat hij noch van de regering eenig jaargeld, noch van zijne talrijke leerlingen eenige vergoeding wilde aannemen. Bij een keizerlijk decreet van Januarij 1806 werd hij tot professor in de regten te *Dijon* benoemd. Zijne werken zijn: *Cours de législation et de jurisprudence française*; *Traité sur l'état des personnes*; *Traité des droits d'usufruit, d'usage d'habitation et de superficie*; *Traité du domaine public.* PROUDHON arbeidde aan een vijfde werk over de *domaine de propriété*, toen de dood hem overviel. — Bij den boekverkooper LADVOCAT te *Parijs* ziet thans het licht het vijfde deel van *le voyage en Sicile du duc de Raguse*, verrijkt met een Atlas van pl. en kaarten; zijnde met dit deel het werk kompleet.

NEDERLANDEN. — Maandag ll. had te Amsterdam plaats de twaalfde openbare zitting der tweede klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van wetenschappen, letterkunde en schoone kunsten. De voorzitter dier klasse, de hoogleeraar A. DES AMORIE VAN DER HOEVEN, opende dezelve met eene gepaste rede. Hierna werd door den secretaris, den heer Mr. S. Iz. WISELIUS, een beknopt verslag gelezen van de werkzaamheden der klasse, gedurende het laatstverloopen tijdvak. De heer Mr. P. A. BRUGMANS, deed voorlezing eener verhandeling, ten onderwerp hebbende *Willem den III, beschouwd als staatsman en als krijgsheld*, welke verhandeling was ingezonden geworden door den heer M. H. COLLOT D'ESCURY VAN HEINENOORD, die verhinderd was geworden, om de vergadering in persoon bij te wonen. Onmidellijk na het eindigen derzelver verving de heer Mr. J. VAN LENNEP, den heer BRUGMANS, en droeg een dichtstuk voor getiteld: *Jacoba's weeklagt op het huis te Teylingen.*

WAARDE STADGENOOTEN!

Toen in den vorigen winter eene buitengewone en aanhoudende vorst alle verdiensten voor de arbeidende klasse deed ophouden, en te gelijk hare behoeften verdubbelde, riepen wij Uwe medewerking in, om tijdelijk eene inrigting daar te stellen, die op zoo vele andere plaatsen in ons Vaderland, bij ondervinding, heilzame vruchten droeg. Deze stem vond gehoor, en door ruime deelneming in staat gesteld eenige duizende portiën S O E P, met B R O O D en T U R F uit te reiken, mogten wij iets tot voorziening in den algemeenen

van nood bijdragen; terwijl voortdurende belangstelling ten bewijze scheen te strekken, dat, ook in de uitvoering, aan het oogmerk der milde gevers werd voldaan. Hierdoor nu aangemoedigd, en andermaal, door het Departement *Breda* der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen* van denzelfden last voorzien, wenschen wij gedurende den naderenden winter eene dergelijke UITDEELING tot stand te brengen, en verzoeken daartoe, nadat vele ons reeds hunne ondersteuning hebben toegezegd, in 't algemeen Uwe welwillende deelneming; tot welk einde U dezer dagen Lijsten van Inschrijving zullen worden aangeboden. Moge uwe bekende menschlievendheid deze onze poging op nieuw eenen gunstigen uitslag voorspellen.

Breda, 18. December 1838.

De Commissie ter Uitdeeling van Spijzen en Brandstoffen,

P. P. ROORDA VAN EYSINGA, G. RAMAKERS,
P. F. VERMEULEN KRIEGER, F. P. STERK.
H. GULJE, J. J. LOKE.
P. B. BROESE,

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

1ste Trekking. N°. 25001 eene prem. van *f* 1000; N°. 14842 een prijs van *f* 1000.
2de Trekking. N°. 6525 een prijs van *f* 1000; N°. 22604 een prijs van *f* 1000; N°. 6624 een prijs van *f* 1500.
3de Trekking. Geene.
4de Trekking. N°. 12200 een prijs van *f* 20,000; N°. 21663 een prijs van *f* 1500; N°. 15449 een prijs van *f* 2500; N°. 2015 een prijs van *f* 1000; N. 10208 een prijs van *f* 1000; N°. 12280 een prijs van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren gisteren (18 December) genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53⅞, vijftien zestiende, dertien zestiende; dito 5 pCt. 100 vijf zestiende; Kansbil. 24 vijftien zestiende, dertien zestiende; Amort. Syndic. 3½ pCt. 94½; Handelm. 175¾, ⅝, ½, ⅝. Indie 5 pCt. 98¾; Rijn-Spoorweg. 102¼; Ardoins 16⅞.

Te *Chaam*, Arrondissement *Breda*, Provincie *Noord-Braband*, wordt gevraagd een GENEES-, HEEL- en VERLOSKUNDIGE, op eene jaarwedde van TWEE HONDERD GULDENS, de behandeling van der ARMEN hieronder begrepen.

Zij, die hiertoe genegen zijn, worden verzocht zich, onder overlegging der noodige Getuigschriften, in Persoon of met *Franktvrije* Brieven, aan te melden, bij het Plaatselijk Bestuur aldaar.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN

V A S T G O E D.

Mr. F. R. VAN NAERSSEN, Notaris te *Breda*, zal, ten verzoeke van den Heer GIJSBERTUS DEKKERS, in hoedanigheid van Voogd, over den minderjarigen LEONARDUS NIEVELSTEIN, als daartoe geautoriseerd bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, op de nabeschreven dagen en uren, in het Koffijhuis CONCORDIA, op de Groote Markt te *Breda*, publiek Veilen en aan de meestbiedenden finaal Verkoopen:

Eene hechte, sterke en sedert weinige jaren geheel nieuw getimmerde HUIZINGE, van ouds genaamd:

HET ZEEUWSCH KOFFIJHUIS,

en thans genaamd:

CONCORDIA,

staande en gelegen te *Breda*, aan de oostzijde van de Groote Markt; bestaande in: eene zeer schoone ruime gestukadoorde Zaal, met drie Schuiframen, uitzigt hebbende op de Markt voornoemd; benevens zeer ruime en fraaije behangen Kamer, mede het uitzigt op gemelde Groote Markt hebbende en met eene dubbelde Deur aan voornoemde Zaal verbonden, ruime Achterkamer, Keuken, Kelders, Zolders, twee Binnenplaatsen en verdere Gerieven; voorts een zeer schoon en doelmatig BOVENHUIS, voorzien van vijf ruime behangen en gestukadoorde Vertrekken, Keuken, ruime Overloop en verdere Gemakken; welk Bovenhuis heeft eenen vrijen en afzonderlijken Op- en Uitgang, langs den Stadsgang, noordwaarts aan deze Huizinge gelegen; belend: ten oosten de Stad *Breda*, ten zuiden den Heer G. van Baan, ten westen de Groote Markt en ten noorden de Stadsgang, gekwoteerd wijk D, n°. 128, en Kadastraal bekend onder sectie B, n°. 613, ter grootte van 2 roeden, 75 ellen.

Vrij van Renten en Cijnsen.

Aan te vaarden in gebruik, het BENEDENHUIS, *zes weken* na de finale toewijzing en het BOVENHUIS, met den 1. *September* 1839, als zijnde tot dien tijd verhuurd voor *f* 125 's jaars.

De eerste Zitdag zal plaats hebben op Maandag 7. Januarij 1839, en de Tweede Zitdag tot de finale toewijzing op Maandag 21. Januarij daaraanvolgende, beide des avonds ten zeven ure.

Het BENEDENHUIS kan van heden af, dagelijks ten elf ure, en het BOVENHUIS des Maandags en Woensdags van elke week, ten

den laatsten Zitdag, van des middags 12 tot 2 ure, door een ieder worden bezigtigd.

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van voorgemelden Notaris.

Zegt het Voort.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

HOUTVERKOOPINGEN.

De AGENT van het Domein te *Breda*, zal, op Donderdag den 27. December 1838, 's morgens om 9 ure, ten huize en herberge van PIETER DIELEMANS, in *de Bloemkool*, te *'s Prinsenhage*, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, publiek Verkoopen, te weten:

LIESBOSCH.

13 Kavelen SCHAARHOUT,
14 — gehakt liggende MASTSPARREN, enz.
6 — BRANDHOUT, enz.
en 30 — EIKEN- en BEUKEN-BOOMEN, op de *Veerse-dreef*, enz.

En op Vrijdag den 28. December 1838, 's morgens om 9 ure, ten huize en herberge van JAN VAN ALPHEN, in den *Zandberg*, onder *Teteringen*.

ULVENHOUTSBOSCH.

64 Kavelen MASTBOOMEN,
5 — EIKEN dito.
en 16 — MASTEN SPARREN, DUNSEL en BRANDHOUT.

Alles breeder bij Billetten en Notitiën vermeld.

De Konditien van Verkoop liggen ter lezing ten Kantore van den Agent en bij de Plantaadjemeester van het Domein A. H. VAN OPSTALL, in het *Ulvenhoutschebosch*, bij wien nadere informatien en aanwijzingen te bekomen zijn.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen,

Twintigste Ressort.
AGENTSCHAP UTRECHT.

Op Maandag den 7. Januarij 1839, des middags ten 12 ure, zal van wege het Bestuur der Domeinen, in het Logement *den Doelen*, te *Gorinchem*, worden overgegaan tot de openbare Verpachting, voor den tijd van zes jaren, van de ZALMZEGE VISSCHERIJ, in de Rivier *de Lek*, genaamd *den Tempel*, strekkende van de Stad *Schoonhoven* tot nabij *den Huize Leerveld*, onder *Groot-Ammers*, mitsgaders van een aantal andere VISSCHERIJEN, zoo op *de Lek* als in de *Merwede* en *de Linge*; breeder omschreven in de aanplakbilletten en in de voorwaarden, welke ter lezing liggen aan het Stadhuis te *Schoonhoven*, in de Regthuizen van *Groot-Ammers* en *Sliedrecht*, bij de Notarissen VONCK te *Streefkerk* en VAN APPELTERE te *Gorinchem*, alsmede bij den Opzigter der Domeinen te *Papendrecht* en aan het Kantoor der Domeinen te *Utrecht*.

De Agent van het Domein,
VAN DOORN.

*** W. VAN DER STEEN, Koopman, wonende te *'s Hertogenbosch* op den Hoogensteenweg, maakt bij deze bekend, dat hij ten zijnen woonhuize heeft daargesteld, een wel ingerigte FABRIJK van allerlei soort van WASKAARSEN (*Bougies*) beste kwaliteit, bekend onder de benamingen van *Bougies Diaphanes* of *Transpirant*, *Bougies de l'Etoile* en meer andere soorten, dewelke alzoo van stonde aan, voor civiele prijzen bij hem verkrijgbaar zijn; rekommanderende hij zich ten dien aanzien in ieders gunst.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende WERKEN voorhanden:

Victor Hugo, Bug-Jargal	*f* 0,60.
Eugène Sue, Arthur, 2 vol.	» 1,80.
Arnould Fremy, Les Roués de Paris, (Victor de Chulan) 2 vol.	» 1,80.
Dumas, Quinze jours au Sinai, 2 vol.	» 2,30.
Montalembert, (de) Histoire de Sainte Elisabeth de Hongrie, duchesse de Thuringe (1207—1231) 2 vol. . . .	» 2,30.
Michel Masson, Souvenirs d'un enfant du peuple, 4 v.	» 3,60.
Jacob, (Paul L.) Le marchand du Havre	» 0,9?.
Soulié, Les mémoires du diable, 6 vol.	» 3,—.
Von Müller, Leçons sur la tactique appliquée aux trois armes, traduites de l'Allemand, par *Huybrecht*, 2 vol. 1839, accompagnées d'un atlas de 15 Plans	» 6,—.
Decker, La petite guerre ou traité des opérations secondaires de la guerre	» 1,80.
Montferrier, (de) Dictionnaire des sciences mathematiques pures et appliquées, 2 vol., 8°.	» 13,—.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.